

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniuersæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

C. 2. De Communitate, seu Vniuersitate, Collegio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

PARS TERTIA.

PERSONÆ SÆCVLARES.

EX probatissimis Doctoribus Principum supremorum, Communitatum, Regiminis Urbium, Ministeriorum quorundam Reipublice, Medicina, Militia, Agricultura, Mercatura, Artificumque obligationes expendo.

SECTIO VNICA.

De Personis Sæcularibus, Receptiores sine pugna Sententiæ,

CAPVT I.

CAPVT II.

De Principibus supremis.

De Communitate, seu Vniuersitate, Collegio.

¹ *Eorum obligatio circa propria bona.*

PRINCIPES supremi tenentur non dissipare adeo propria bona, ut aliena usurpare aggrediantur, subditos scilicet nimium molestis aggranando tributis, debita non soluendo, ingentem auri, & argenti vim subditorum iniuria accumulando.

² *Circa Regni securitatem, & legum inductionem.*

A culpabili præuisa incuria abstinere, ut currenti imminentem famem retardare. Regni securitati providere. Leges poenales inducere in delictorum repressionem, non expilationem subditorum, sibi non adicere subditorum dinitias, tributa sine publica necessitate suis superfluis vltibus deferuitura stabiliendo, de nouis subditos seruituti addicendo, ut agros sine mercede excolant.

³ *Circa supplicia, & res subditorum.*

Morti non deputare, aut grani supplicio afficere cinem inaudirum, grauissima hand intercedente causa iniuste non commovere, bella Regni, aut domini propagandi affectione, ita erga subditorum mores se habere, ut eorum incuria vitis, speciatim publicis non maculentur, iustitia sine patrono relicta.

⁴ *Circa Ecclesie immunitatem, officiorum creationem, & bona naufragij.*

Leges non præscribere Ecclesiasticæ immunitati repugnantes. Nec tam sublimi pretio officia, seu munia commutare, ut ministri ad relaxandum damnum sint explicanda ciuibus operam nauaturi. Nec aduertenter Iudices indoctos creare: & cognita postmodum (si inaduertenter creati sint) eorum insufficiencia, illico amovere. Nec sibi accommodare naufragij bona priusquam exacta fiat de eorum dominis inquisitio.

⁵ *De Magistris.*

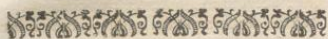
Vi docturus est alios, debet se hand desidem circa, literarum studium exhibere: ex incuria enim magistri attolet discipulorum grane incommodum oboriri. Et in discipulorum conspectu ita se modestum præstare, ut prauis actionibus in discipulorum effractionem non influat.

⁶ *De Togis.*

Togati tenentur non curare consequi togam si cognoscant, se requisitas qualitates non habere. Et ut admittantur titulo paupertatis, non seducere electores, dum bonis, quæ possideant, renunciant cum recuperationis pacto. Et sornationibus non uti, ut cathedra fruatur iniuste, non quidem ad iniustam vim, seu vexationem propulandam. Et in oppositionibus graui, vel leui quidem quæ oppositores alij Cathedram amittant, eis imputare. Et ut ad se auditores alliciant, alterius Magistri defectus fallo non euilgare, aut celandos aperire & ex Collegij oppositoribus minus dignum & idoneum repellere, inidoneum admittere, ne Nationis verbi gratia affectui iniuste consilere videantur, eo reiecto, cui ex iustitia toga debebatur. Et non fongre cum scandalo Nationum discordias: nec pronocare affectus, ut contrariis, eorumque patronis inferant iniurias. Et quidquam contra iuramentum præstitum gerere, aut contra statui perionij penam. Et ad togam plane indignum non admitte-

re, etiam si oppositoribus aliis inestis quidem iniuria non inferatur. Et non adesse in præparatione animi, vt contra aduersæ ditionis votum iustum, vel iniustum ipsi vo-
neant. Et non curare, vt statuta fiant bono communi aduersantia ob propriam commoditatem. Et capellæ secreta contra intramentum non aperire.

⁷
*De Schola-
stici.*
Scholastici verò tenentur cum iuramento alterius discursus falso non confirmare. Re-
diti obtemperare cum sub pœna præstiti ali-
quid imperat, postquam sunt matriculæ ad-
dicti. Suffragium non vendere iustum. Nec
suffragium iniuste adhibere, non merito, aut
merito quidem, sed plus merito admodum
relicto oppositore. Et non adeo desides in stu-
dio se exhibere, vt verè sint paternorum bo-
norum dissipatores.

CAPVT III.

De Vrbum Regimine.

⁸
*De Ma-
gistratu.*
Magistratus tenentur publica officia sine authoritate non vendere. Et
magna munera à ministris Reipub-
licæ non accipere. Indignis officia publica
in damnum commune non conferre. Hand se-
niminim desides circa ministrorum correctio-
nem exhibere, ne iniustitia pauperibus infe-
ratur. Præcauere assistentia, ne officinis pu-
blicis scandala, rixæ, homicidia exoriantur.
Præcauere ciborum moderare, & cibos corruptos
repellere, grane quidem damnum illuros.
Carcerem iniungere, vt grauis vinctis vexa-
tio non addatur ob Præpositi lucrum, & vt
peccata vitentur, mulierculis ablegatis. Inui-
lere etiam publica hospitia, vbi mulierculæ
profligatæ assolent habitacula granissimo in-
commodo collocare. Ex Vrbe deturbare va-
gos Reipublicæ, nocuentum inferentes.
Peccata publica punire. Ludos prohibitos
propallare. Pauperum vilitati consulere. Ita
milites distribuere transientes aut diutius
commorantes, vt ciues pauperes leuamine
donentur. Die festo actus iudiciales non fa-
cere, pietate, aut necessitate non cogente. Non
prætermittere pœnam civilem, aut crimina-
lem, quam debent reis imponere. Nihil grane
contra iuramentum præstare, aut omittente. In
Senatu reprimere eos, qui propriæ passioni,
non iustitiæ suffragantur, & prohibere Sena-
tores propriis Vrbum, viuentes pauperes di-
nexantes, à publicis horreis frumentum aufer-
rentes, aut non soluentes debitoribus. Curare
horrei triticum pauperibus distribuere, pau-
peres breui temporis interstitio indicatos emi-
tere, ne eis grane oboriatur ex detentione in-
commodum. Reprimere, & punire famulos,
vel ministros, qui vel ingressum ad tribunal
litiganti vendunt. Aduocatam non agere ip-
sa in causa, cuius Indices fuere. Non interro-
gare reum quod non possunt, nec reus debet
respondere. Graui dubio pressi, doctos adire,
& Assessorem sine grani causa litigantium
expensis. In sententia ferenda aliquam ambi-

quam clausulam non adicere, vnde grane in-
commodum alicui proveniat.

Senatores debent graues ciuitatis leges cal-
lere, & custodire. Ad Curiam Regiam non se
conferre Reipublicæ expensis ad negotia eis,
& Reipublicæ communia, contra leg. 22. tit.
3. lib. 7. Recopil. Curam defensionis communi
impendere potentium vini frangentes, si pos-
sint, ne Reipublicæ grania incommoda ob-
tineant suffragium non dare graniter nocens
iustitiæ, officia publica, graui documento non
exhibere indignis Publica crimina (cum ad
id tenentur) abolere procurare. Consulto à Sena-
tu non abesse, cum Reipublicæ grani cau-
sa geritur, si ob huiusmodi abentiam grane
incommodum aduentum timeatur. In di-
tributionibus sumptuum, aut gabellarum
æquitatem seruare, graniter hos aggrauantes,
vt illos subleuare possint Reipublicæ bona
in magna quantitate non usurpare, nec reti-
nere. Cum ex officio obligantur, curare de pœ-
derum, ac mensurarum æquitate. Preterea non
accipere pro publicorum munerum assigna-
tione, cum gratis debeant idoneos Reipubli-
cæ ministros addicere. In suffragiis profe-
rendis iniustam in re grani causam non de-
fendere, quia aduersarius Senator contrarium
asserit. Non impedire Magistratum, ne flagi-
tiosos supplicio afficiat, graui inde damno ex-
citando. Non efficere, aut permittere, suos fa-
mulus potiores forti cibos emere, vt carius
vendant, quam à vendente acceperant. Sena-
tus arcanum in re grani non violare, vnde Se-
natores non audent rursum libere suas men-
tes depromere. Ex horreo publico non aufer-
re, & restituere ablatum, cum pauperibus est
necessarium. Publicas elemosynas pauperi-
bus veris erogare, non famulis aut consan-
guineis pauperie minimè laborantibus. Non
dissimulare grania crimina venatorum, aut
aliorum officialium, vt sibi gratos habeant
tributarios. Consulto à congregatione non
abstinere, cum consanguinei, vel amici ini-
sta causa in Senatu agenda est, ne contradice-
re, vt debent, cogere. Non curare, munia
onerosa eis iniungi, quos odio prosequuntur.
Publici muneris occasione non emere res pie-
tio minori, quam æquum est, & maiori ven-
dere. Greges prohibitis pascuis non introdu-
cere, grani damno sequuntur dominis. Aliis
propria onera, aut eorum grani iniuria non
imponere.

¹⁰
*De Scriba
Senatus.*
Scriba Senatus debet iuramentum de in-
nere rectè gerendo arcanoque custodiendo
non violare. Plus pretij grani soluentium
incommodo non accipere, quam ex taxa
debetur. Scire constitutiones capitulares, Re-
galia instrumenta bonæ negotiatorum expe-
ditioni necessaria. Curare, ne sua incuria, seu
iniquitate Regij redditus, aut Reipublicæ gra-
uiter, imminuantur, cum emptoribus tradun-
tur. Non supprimere inimici petitiones, graui
damno obuenturo, vt per legat amici codi-
cillum. Tributarium à matricula non abolere,
Regij patrimonij iniuria. Curare, vt transgre-
siones constitutionum non puniantur, quia
amici aut propinqui, constitutiones operien-
do, quas quidem postmodum manifestet, vt
inimicus supplicio afficiatur.